

TEKI ŹRÓDŁOWE

Rzeczywistość Zagłębia Miedziowego
w dalekopisach, lipiec 1980–grudzień 1981

Teki źródłowe

Muzeum Historyczne w Lubinie

Rzeczywistość Zagłębia Miedziowego w dalekopisach, lipiec 1980–grudzień 1981

Prezentujemy Państwu teleksy, jakie wysyłano z Komitetu Wojewódzkiego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Legnicy (KW PZPR) do Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej (KC PZPR). Opieramy się na zachowanych materiałach zdeponowanych w Archiwum Państwowym we Wrocławiu, Odział Legnica (AP Legnica). Numeracja wskazuje, iż nie wszystkie teleksy się zachowały. Podczas prac edytorskich ujednoliciliśmy pisownię, w tym znaki interpunkcyjne. Aparat naukowy służy do dalszych prac poznawczych związanych z życiem codziennym w Zagłębiu Miedziowym, a także ma za zadanie ułatwiać odbiór dokumentu.

1981, styczeń 26
Teleks nr 48

AP Legnica, KW PZPR, sygn. 747
maszynopis

Informacja o sytuacji w ruchu młodzieżowym w województwie legnickim.

Na terenie województwa legnickiego obecnie toczą się dyskusje nad modelem polskiego ruchu młodzieżowego. Wypracowuje się propozycje rozwiązań programowo-organizacyjnych, poszukuje się instytucjonalnych form współdziałania organizacji, pracuje się nad określeniem obszaru działania poszczególnych związków młodzieży.

W kołach ZSMP wiele miejsca w rozważaniach zajmuje problem demokracji życia wewnątrzorganizacyjnego, umacniania podstawowych ogniw związku, dostosowania programu tej organizacji do potrzeb młodzieży wiejskiej oraz partnerskiego traktowania młodzieży w ogniwach demokracji socjalistycznej.

Podczas trwającej obecnie kampanii programowo-wyborczej zagadnieniem, które wywołuje najwięcej kontrowersji staje się sprawa określenia politycznego charakteru ZSMP. Opinie w tym zakresie są zróżnicowane. Padają propozycje, aby w działalności ZSMP przestrzegać zasad tolerancji religijnej. Formułowane są też postulaty, aby organizacja ta pozostała przy profilu świeckim opartym na ideologii marksizmu i leninizmu.

W dyskusjach podnosi się problem kierowniczej roli partii. Jej przewodnią rolę młodzieży widzi w określeniu kierunków i celów, a nie form realizacji programu.

Krytyce poddawane są dotychczasowe formy szkoleń ideologicznych, upolitycznienie programu związku oraz ingerencja władz partyjnych i administracyjnych w sprawy młodzieży pracującej.

Wiele uwagi przywiązuje się do zagadnienia startu życiowego młodych. Podnoszonych jest szereg spraw dotyczących problemu mieszkań i ich wyposażenia, rozszerzenia produkcji rynkowej dla dzieci i młodzieży, dalszego doskonalenia procesu kredytowego dla młodych małżeństw.

Dużo miejsca w rozmowach zajmuje zagadnienie współpracy ZSMP z NSZZ „Solidarność” w zakładach pracy. Coraz częściej zgłaszane są sygnały na temat niewłaściwego stosunku NSZZ „Solidarność” do tej organizacji. Praktycznie współpraca taka nie istnieje. Z szykanami ze strony nowych związków zawodowych spotykają się też pełnoletni junacy OHP zatrudnieni w przedsiębiorstwach budowlanych, a którzy nie wyrazili zgody na przynależność do „Solidarności”.

Na zebraniach członków ZSMP szeroko dyskutuje się temat umacniania wpływu ZSMP w środowisku wiejskim. Poszukuje się nowych form życia kulturalnego i sportowego na wsi, bazy do działalności tej organizacji, a także możliwości pomocy młodym rolnikom w zakresie zwiększenia produkcji rolnej i uzyskania tzw. kart specjalistycznych.

Problem młodzieży wiejskiej jest również przedmiotem dyskusji, która toczy się na spotkaniach młodych z przedstawicielami Tymczasowego Zarządu Wojewódzkiego ZMW. W wyniku działalności agitatorskiej na terenie województwa legnickiego powstało 6 kół ZMW, natomiast pozostałych 8 jest na etapie tworzenia. ZMW liczy obecnie ok. 200 członków. TZW ZMW stoi na stanowisku, że gwarancją dobrej i rzetelnej pracy jest dobrowolność młodzieży w przynależności do niej oraz współpraca z instancjami partyjnymi, GK ZSL i radami narodowymi, lecz na zasadzie pomocy, a nie ingerencji. Wśród aktywu tej organizacji wyrażany jest pogląd, że dotychczasowe struktury ZSMP nie będą kolidować z pracą ogniw ZMW na wsi. W założeniach programowo-organizacyjnych organizacja ta zamierza prowadzić działalność w ponadpodstawowych szkołach rolniczych na terenie naszego województwa. W stosunku do problemu tworzenia „Solidarności wiejskiej” TZW ZMW zajęło stanowisko nieaprobujące, uznając próby tworzenia NSZZ na wsi za zbędne i szkodliwe dla rolnictwa.

Dotychczas nie nawiązano kontaktu z ZW ZSMP i Komendą Chorągwi. Spotkanie wojewódzkich władz ZSMP, ZMW i ZHP z inspiracji KW zaplanowano na pierwszą dekadę lutego. Obecnie młodzież wiejska przygotowuje się do wojewódzkiego zjazdu, zaplanowanego na dzień 16 lutego.

W środowisku młodzieży szkolnej zauważa się w ostatnim okresie osłabienie działalności i atmosferę wyczekiwania na to, co przyniesie VII Zjazd ZHP. 17 stycznia bm. odbyła się II Konferencja Sprawozdawczo-Wyborcza Chorągwi Legnickiej ZHP, na której wybrano nowe władze harcercskie. W dyskusji poruszano problemy związane z umacnianiem pracy zastępów, drużyn i komend ZHP. Mówiono o nierespektowaniu przez dyrekcje szkół ustaleń Kodeksu Ucznia i Statutu Internatu. Zwracano uwagę na brak zainteresowania ze strony władz harcercskich rzecznictwem spraw dzieci i młodzieży. Proponowano wprowadzenie zmian do treści Zobowiązania Instruktorskiego (zniesienie formuły „jestem członkiem FSZMP”) oraz treści pkt 1 § 5 rozdz. 2 Statutu ZHP wprowadzając następujące brzmienie: „ZHP jest organizacją masową, dobrowolną i wychowawczą, zrzeszającą uczniów i wychowawców. Jest organizacją kierującą się w swoim działaniu zasadami demokracji i samorządności”.

Mówiono też o zbyt dużym upolitycznieniu związku, niepopularności wśród młodzieży programu Harcerskiej Służby Polsce Socjalistycznej i form, jak Klub Wiedzy o Partii, Wiedzy Społeczno-Politycznej i Młodego Politologi.

W wielu wypowiedziach zgłaszano propozycje wystąpienia ZHP z FSZMP. Podkreślano, że ZHP powinno być niezależne od organizacji politycznych, dyrekcji szkoły czy rady pedagogicznej. Padły sformułowania: „oddajcie harcerstwo harcerzom”.

Krytyce poddano II zwrotkę hymnu harcerskiego (szczególnie wers „z partią nasz, młodych, trud”) oraz nieprzestrzeganie przez ZHP tolerancji religijnej, zwłaszcza podczas Harcerskiej Akcji Letniej i Zimowej.

Można przypuszczać, że w niektórych wypowiedziach, szczególnie uczniów szkół ponadpodstawowych, znalazła odbicie wzmocniona działalność NSZZ „Solidarność nauczycieli”.

W woj. legnickim do chwili obecnej nie występują w szkołach przypadki tworzenia UKOS-ów. Nie obserwuje się też zjawiska powstania środowiskowych kręgów instruktorskich im. A. Małakowskiego.

Wśród studentów filii Politechniki Wrocławskiej nie zanotowano przypadków tworzenia Niezależnego Związku Studentów czy innych klubów i kół o politycznym charakterze i inspiracji.

Sekretarz KW PZPR
Eugeniusz Barczyński

Muzeum Historyczne w Lubinie

Seria wydawnicza:
Teki Źródłowe Muzeum Historycznego w Lubinie

Tom I
Rzeczywistość Zagłębia Miedziowego w dalekopisach, lipiec 1980–grudzień 1981

Wstęp, wybór i opracowanie
Marek Zawadka

Opracowanie graficzne
Jacek Świerad

Skład i łamanie
Ewa Danilewicz

Publikacja w ramach projektu: „Karnawał wolności”, czy walka o szacunek i godność. Zagłębie Miedziowe w okresie „pierwszej Solidarności”, pod redakcją Marka Zawadki

© Copyright by Muzeum Historyczne w Lubinie
Lubin 2021–2023